

सन २०१६-१७ करीता इको टुरिझम (राज्य)
योजनेंतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांच्या विकास
कामांकरीता निधी वितरण. (२४०६ २२९५)

महाराष्ट्र शासन

महसुल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : निसप-२०१६/ प्र.क्र. ८७ /फ- ५

मंत्रालय, मुंबई -४००० ०३२

दिनांक :- २४ मार्च २०१७

- वाचा -** १) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२३(१६-१७)/१२६१/१६-१७, दि. १.१०.२०१६
२) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२३(१६-१७)/१९०७/१६-१७, दि. १०.१.२०१७
३) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२३(१६-१७)/१२९६/१६-१७, दि. ६.१०.२०१६
४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२३(१६-१७)/१४६१/१६-१७, दि. २९.१०.२०१६
५) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२३(१६-१७)/१८५६/१६-१७, दि. २.१.२०१७
६) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१६ /प्र.क्र.८९/अर्थ-३ दि.८.२.२०१७

प्रस्तावना -

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य नागपुर यांनी
संदर्भ क्र.१ ते ५ च्या पत्रान्वये सन २०१६-१७ करिता इको टुरीझम (राज्य) योजनेंतर्गत वनक्षेत्रातील
पर्यटन स्थळांचा विकास या योजनेंतर्गत पुणे, चंद्रपूर व औरंगाबाद या वनवृत्तातील पर्यटन स्थळांचा
विकास करण्यासाठी एकुण रुपये ३२९.८४ लक्ष इतक्या निधीचे प्रस्ताव सादर केले आहेत.

शासन निर्णय दि.२८.०१.२०१६ अन्वये महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळाच्या उपविधी
नियमांना मान्यता देण्यात आली असून त्यामध्ये व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन
मंडळ, नागपूर यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या कार्यकारी समितीने प्रस्तावित सर्व
पर्यटन स्थळांच्या विकास कामांना निधी उपलब्ध करून देण्याची शिफारस केली आहे.

राज्य योजना सन २०१६-१७ करिता इको टुरीझम (राज्य) योजनेंतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन
स्थळांचा विकास (२४०६-२२९५) या योजनेंतर्गत रु. ४७२४.८८ लक्ष इतका निधी अर्थसंकल्पित
आहे. या निधीतून प्रस्तावित पर्यटन स्थळांचा विकास करण्यासाठी निधी मंजूर करण्याचा प्रस्ताव
शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

अपर प्रधान मुख्य वन संरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपुर यांनी प्रस्तावित केल्यानुसार पुणे, चंद्रपूर व औरंगाबाद या वनवृत्तातील पुढील पाच पर्यटन स्थळांचा विकास करण्यासाठी रु. २३९.३२ (दोन कोटी एकोणचाळीस लाख बत्तीस हजार फक्त) इतक्या रक्कमेस पुढीलप्रमाणे खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

(रक्कम लाखात)

अ. क्र.	वनवृत्ताचे नाव	पर्यटन स्थळाचे नाव	बांधील कामाकरिता लागणारी रक्कम
१	पुणे वनवृत्त	मौजे खुडुस फॉरेस्ट पार्क	रु. १५.६९
२		भिमाशंकर येथे महादेव वन उभारणे	रु. ६२.३२
३	चंद्रपूर वनवृत्त	झोपला मारुती देवस्थान, चंद्रपूर	रु. ५.८४
४	औरंगाबाद वनवृत्त	गुलशन महल जैवविविधता उद्यान	रु. २८.४२
५		वेरुळ वनउद्यान	रु. १२७.०५
		एकूण	रु. २३९.३२

सदरहू शासकीय मान्यता खालील अटीच्या अधिन राहून देण्यात येत आहे.

१. उपरोक्त खर्च विहित कार्यपद्धतीनुसार तसेच अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. तसेच सदरहू विकासाची कामे सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात पूर्ण करण्यात यावीत. सदरहू रक्कम खर्ची पडल्यानंतर त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.

२. प्रस्तावित कामातील बालोद्यान सुशोभीकरण, निरीक्षण मनोरा, माहिती फलक इ. कामांमध्ये निसर्गपूरक असलेले साहित्य (उदा. बांबू इ.) चा जास्तीत जास्त वापर करावा व त्या अनुषंगिकच निधी खर्ची पडेल याची दक्षता घ्यावी.

३. प्रस्तावित सर्व कामांना सक्षम प्राधिकारी यांची तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी आहे याची खात्री करुनच कामे करावीत. तसेच सदरहू कामे करताना वन (संवर्धन) कायदा १९८०, भारतीय वन अधिनियम १९२७, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम १९७२ मधील तरतुदींचा भंग होणार नाही तसेच सर्वोच्च न्यायालय/उच्च न्यायालय/केंद्र शासनाच्या व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सुचना/आदेशांची अवहेलना होणार नाही याची सुद्धा दक्षता घ्यावी.

४. शासन निर्णयात नमुद कामासाठी इतर स्रोतातुन निधी घेण्यात येणार नाही व कामाची द्विरुक्ती होणार नाही याचे प्रमाणपत्र उपयोगिता प्रमाणपत्रासोबत द्यावे त्याशिवाय पुढील निधी उपलब्ध करुन दिला जाणार नाही याची नोंद घ्यावी.

५. सदर प्रस्तावांतर्गत करावयाच्या कामाचा खर्च रु. २३९.३२ (दोन कोटी एकोणचाळीस लाख बत्तीस हजार फक्त) हा सन २०१६-१७ साठी मागणी क्र. सी-०७-२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (०२)(०६) इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१६ /प्र.क्र.८९/अर्थ-३ दि.८.२.२०१७ अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३२४१७३४०५४११९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रकाश महाजन)

सह सचिव (वने)

महसूल व वन विभाग

प्रति,

- (१) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- (२) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- (३) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- (४) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर
- (५) मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), पुणे / चंद्रपूर/औरंगाबाद.
- (६) महालेखापाल, १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा), मुंबई/नागपूर.
- (७) जिल्हा कोषागार अधिकारी,), पुणे / चंद्रपूर/औरंगाबाद.
- (८) कक्ष अधिकारी (व्यय-१०)(विनियम)/, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- (९) ब-१/फ-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग ,मंत्रालय, मुंबई.
- (१०) निवड नस्ती, फ-५

शासन निर्णय क्रमांक : निसप-२०१६/ प्र.क्र. ८७/फ- ५ दि. २४ मार्च २०१७ सोबतचे विवरणपत्र

१. मौजे खुडूस फॉरेस्ट पार्क

(रक्कम लाखात)

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामाचा तपशिल	परिमाण	अंदाजपत्रकीय रक्कम
१	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक) पुणे	वनस्पती, प्राणी, पक्षी वनौषधी माहिती फलक लावणे	--	रु. ४.६९
२		बालोद्यान तयार करणे/खेळणी तयार करणे इ.		रु. ५.००
३		तार कुंपण तयार करणे		रु. ६.००
		एकूण		रु. १५.६९

२. भिमाशंकर येथे महादेव वन उभारणे

(रक्कम लाखात)

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामाचा तपशिल	परिमाण	अंदाजपत्रकीय रक्कम
१	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक) पुणे	महादेव वन परिसरासाठी प्रवेशद्वार फलक इ.	१	रु. २.९०
२		महादेव वनासाठी संरक्षक चेन लिंक फेन्सींग उभारणे	१०२० र. मी.	रु. ५२.३५
३		महादेव वनाकडे जाणा-या रस्त्याचे दुरुस्ती/बळकटीकरण करणे.	--	रु. ७.३२
४		महादेव वनासाठी जलसाठा खोदकाम.	--	रु. २.७५
५		महादेव वन परिसरात स्थानिक/प्रदेशनिष्ठ १०० सपुष्प वृक्षांची १ मी — १ मी — १ मी	--	रु. ३.००

		खड्ड्यात लागवड करणे		
६		वृक्षांसाठी पाणी व कुंपण सुविधा	१००	रु. २.००
७		जुन्या जोते बांधकामावरील तंबू चौथरे, पर्यटक निवास, प्रसाधन गृह इ. ची दुरुस्ती करणे.	१००	रु. ५३.८८
८		जुन्या चौथ-यावरील पॅगोडा दुरुस्ती करणे	२	रु. ५.८०
९		सोलर पथदिवे/लाईट इ.	२५	रु. ५.००
		एकूण		रु. १३५.००
१०		शासन निर्णय क्र.डब्ल्युएलपी ०७.१६/प्र.क्र. २२५/फ-१ दि.१८/१/२०१७ अन्वये उपलब्ध करून दिलेला निधी		रु. ७२.६८
११		शासन निर्णय क्रमांक : निसप-२०१६/ प्र.क्र. ८७/फ- ५ दि. २४ मार्च २०१७ या शासन निर्णयनुसार उपलब्ध करून देण्यात येत असलेला निधी		रु. ६२.३२

३. झोपला मारुती देवस्थान, चंद्रपूर

(रक्कम लाखात)

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामाचा तपशिल	परिमाण	अंदाजपत्रकीय रक्कम
१	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक), चंद्रपूर	बांबू सेटम द्वितीय वर्षीय कामे व संरक्षण खर्च	१० हेक्टर	रु. ५.८४

४. गुलशन महल जैवविविधता उद्यान, औरंगाबाद.

(रक्कम लाखात)

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामाचा तपशिल	परिमाण	अंदाजपत्रकीय रक्कम
१	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक), औरंगाबाद	विशेष सुशोभिकरणाच्या दृष्टीकोनातून प्रजाती व औषधी उपयोगी रोपांची लागवड करणे	१ हे.	रु. ८.२६
२		माहिती फलक लावणे	५०	रु. ३.८१
३		पाणी पुरवठा योजना	१	रु. ५.५०
४		ऐतिहासिक ओट्यांचे व हौदांचे बळकटीकरण	१	रु. ५.००
५		विहीरीचे बळकटीकरण	१	रु. २.००
६		प्रवेशद्वार	१	रु. ०.४८
७		बेंचेस बसविणे	१	रु. २.५५
८		३ टक्के आकस्मिक खर्च	--	रु. ०.८२
		एकूण		रु. २८.४२

५. वेरुळ वनउद्यान-

(रक्कम लाखात)

अ.क्र.	कार्यान्वयन यंत्रणा	कामाचा तपशिल	परिमाण	अंदाजपत्रकीय रक्कम
१	मुख्य वन संरक्षक (प्रादेशिक) औरंगाबाद	वेरुळ वन उद्यान क्षेत्रास तार कुंपन करणे	२३६ र. मी.	रु. २.१०
२		वृक्ष वनस्पतीची लागवड करणे	५ हे.	रु. ६.११
३		प्रवेशद्वार व दोन विकेट गेट	१	रु. ७.६२
४		माहिती फलक तयार करणे	१०	रु. ५.००

५		माहिती व प्रसिद्धी	--	रु. ०.७५
६		निसर्ग पाऊलवाट तयार करणे	--	रु. ६.०८
७		पाणी पुरवठा (पाईपलाईन करणे, पण्याची टाकी बांधणे, विद्युत मोटार इ.) लगत एमटीडीसीच्या हद्दीत असलेल्या पुरातत्व विभागाच्या अंतर्गत असलेल्या विहीरीतून पाणी पुरवठा करणे.	१	रु. २०.००
८		सिमेंट नालाबांध तयार करणे	१	रु. २४.३९
९		स्वच्छता गृह	१	रु. ८.००
१०		सुरक्षारक्षक कॅबीन व टिकीट घर	१	रु. ५.००
११		पुल तयार करणे	२	रु. १६.००
१२		विद्युत पुरवठा करणे		रु. १.००
१३		सोलार लाईट	४ नग	रु. ५.००
१४		पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था करणे (विहीरीसह)	१	रु. ३.००
१५		बेंचेस खरेदी करणे व लावणे	१०	रु. ५.००
१६		लॅन्डस्केपिंग करणे	१	रु. १२.००
		एकूण		रु. १२७.०५